

שהוא מאת ה' בעונשם ואמר בקיום (שם כח) 'וַיֵּרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֵיהֶם, וַיֵּרְאוּ מִמֶּנּוּ'."

ההתחזקות באמונה מסורה בידינו

זה יסוד גדול מאוד מאוד. הקב"ה לא רוצה כל פעם מחדש לעשות נס. הוא יכול בוודאי להילחם בכפירה בכך שכל פעם שיש כופר בעולם הוא יעשה נס. אבל הקב"ה לא רצה ללכת בדרך הזו, אלא בחר ללכת בדרך האחרת. הרמב"ן מלמד אותנו שהקב"ה אמר לנו במצרים - 'תשמע, עכשיו אני מראה לך את הכל, איך אני שולט בעולם, ונמצא בכל מקום, והטבע רק מכוון ממני. מכאן ואילך תבין לבד'. הקב"ה סומך עלינו ואומר לנו - 'מכאן ואילך אני מסתתר'. מבחינה מוחשית נראה כביכול שהעולם סותר את הקב"ה. אם אדם מסתכל באופן מוחשי, נראה שהקב"ה לא נמצא בעולם, נראה ש'עולם כמנהגו נוהג', או מסור בידיים של אובמה ושל החברים שלו. אבל באמת הקב"ה מנהיג ומוביל את הכל. והוא יתברך סומך עלינו שאנחנו חכמים ונבונים באופן שהוא יוכל לעשות פעם אחת בהיסטוריה 'קטסטרופה' לטבע, בצורה שלא נשאר זכר לטבע, ומשם ואילך נבין לבד. צריך להבין כמה הקב"ה סומך עלינו. שימו לב לנקודה הזו, זה היסוד של כל התורה כולה - הקב"ה סומך עלינו, שאנחנו, על ידי עבודה עצמית של אמונה פנימית ושל התבוננות, בחכמה בינה ודעת, ובסיפור יציאת מצרים, נחיה כל הזמן בתודעה שהקב"ה מוביל את העולם בכל פרט ופרט, ולצורך זה הקב"ה נתן לנו את כל המצוות בפרשה הזו.

"החודש הזה לכם ראש חודשים"

המצווה המרכזית כאן, היא "החודש הזה לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה". מה זה ראש חודש? אומר ה'שפת אמת' (על הפרשה בכמה מקומות, ראה שנים תרמא-תרמז) ראש חודש זה החידוש. לשמש הלא אין עליה וירידה. ימות החמה נקראים 'שנה', מלשון שונה והולך, הרגל מתמיד בלי שינוי. השמש מבטאת את המימדים של העולם הזה, "דור הלך ודור בא, והארץ לעולם עמדת" (קהלת א ד), מחזוריות קבועה. השמש זה הטבע. הירח הוא מימד החידוש. שנה - זה מלשון 'שונה', חודש - זה מלשון חידוש. אומר ה'שפת אמת', עיקר המשמעות העמוקה של ראש חודש, היא ללמד אותנו שעם ישראל יכול לצאת מגבולות העולם, ולהתחדש.

"בכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים". אתה קם בבוקר ועושה את אותו דבר שעשית אתמול, הולך לבית הכנסת, מתפלל ולומד תורה, הולך לעבודה וכו'. אנחנו מצווים להתחיל כל פעם מחדש, להתחדש. "מְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית".

אומר בעל התניא (שער היחוד והאמונה פרק א) - 'לְעוֹלָם ה' דְּבָרָה נִצָּב בְּשָׁמַיִם' (תהלים קיט פט. בשם המדרש והבעש"ט), דבר ה' ניצב בשמים, ובכל רגע ורגע הקב"ה מחייה את העולם. המבט של עם ישראל צריך להיות כזה, שאם אני רואה עכשיו את הכוס עומדת פה, זה בכלל לא מובן מאליו שעוד שניה היא גם כן תהיה ככה. אולי היא תתאדה או תיעלם. זה שהיא נשאת כך זה אינו מובן מאליו. אני מדבר עכשיו מפני שיש בי חיות, וזה לא אומר שעוד שנייה אהיה כאן. העולם כולו הוא כמו פנס שמאיר על מרקע, ואתה רואה את מה שבמרקע, במסך. זה אומר שעוד שניה ימשיכו הדברים שבמסך להופיע עליו? אם עוד רגע לא יהיה חשמל, הכל יעלם בבת אחת, בן רגע! וכל רגע ורגע שרואים על המסך, אינו מכוח הרגע שקדם לו, אלא בזכות זה שעכשיו יש חשמל. כך בעולם, יש שפע של חיים אלהיים, שמקיימים את העולם כל רגע. הפלא הגדול הוא, שהקב"ה ברא את העולם באופן שנראה כאילו כל רגע מתקיים מכוח הרגע שהיה לפניו. הקב"ה בוחר לברוא את העולם כל רגע מחדש, ונראה שכל רגע בנוי על הרגע הקודם. אנחנו רגילים לזה כל כך, יושבים וחושבים שהכל קיים באופן טבעי. הקב"ה - "מְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם. תְּמִיד. מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית". זו התודעה של 'ראש חודש', החודש הזה לכם ראש חודשים.

זו גולת הכותרת המרכזית. אברהם יצחק ויעקב, המבול וכו', כל ספר בראשית העולם היה במצב של 'שמש', טבע. עד "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֻדְשִׁים". הוא מסמל את ההתנוצצות, את עיקר החידוש שעם ישראל בא להגיד לעולם, שהעולם לא מובן מאליו. העולם מתחדש בכל עת, בגלל שהקב"ה נמצא בו ומהווה אותו בכל עת מהאין הגמור.

זהו מבחן של אמונה - אם אתה חי בתודעה שהקב"ה מנהל את העולם ונמצא בו, אזי כל העולם נראה בעיניך כחדש, בכל עת. לא 'כאילו' הוא חדש, אלא הוא חדש באמת. אין הרגל, אין שניות (תרתי משמע), שחוזר על עצמו. הקב"ה מחייה כל רגע, ממילא בכל רגע הכל חדש. היכולת לחדש את העולם נובעת מהאמונה העמוקה. לכן, מכח יציאת מצרים, מכח האמונה העמוקה, אפשר לחדש חודשים. ולהגיד ש'גם הם עתידים להתחדש כמותה', עם ישראל יתחדש כמו הלבנה.

בעניין זה מוסיף הרמב"ן ואומר, שמצד התורה אין שמות לחודשים. אלא הם מכוונים חודש 'ראשון', 'שני', 'שלישי' וכן הלאה. למה מיוחסים החודשים? ליציאת מצרים.

ניסן הוא הראשון, וכן הלאה. הוזה אומר, עם ישראל חי בתודעה של 'לפני' ו'אחרי' יציאת מצרים. ניסן - זה העיקר, הנס, מקור החיים, ולשם אנו חולמים בכל יתר החודשים. כמו שמצינו ביחס לשבת קודש - יום ראשון, שני, שלישי. כולם ביחס לשבת. שלא כמו הנוצרים, שיש להם שמות לימים עצמם, אנו חיים בתודעת שבת. הרמב"ן (שמות יב ב) אומר שעם ישראל קרא לחודשים בשמות לאחר גלות בבל מפני שרצה לזכור את הגאולה השניה, ולפיכך קרא לחודשים בשמות החודשים היו מצויים בבבל, לכן בכתובים האחרונים מופיע "בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא הַחֹדֶשׁ נִיֶּסָן... לַחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא הַחֹדֶשׁ אֲדָר" (אסתר ג ז).

להיות עובדי ה'!

גולת הכותרת של פרשה זו היא ההשתחררות מגבולות הטבע באופן מוחשי ועמוק, שתישאר ותהדהד בקרבנו מאז ולדורות עולם. הקב"ה נותן מכות, ואומר לנו, 'כדי שאתה תספר את כל הדברים האלה הלאה'. אתה, בנך, ובן בנך. גם מי שלא היה, יספר את זה לאחרים. אנו מצווים בפרשה הזו לעשות עבודה עמוקה, לצאת מההרגש של הטבע המסתיר ומעלים, ולחיות את האמונה, בכל תוקף ובכל עוז. להיות שליחים נאמנים של הקב"ה לגלות אותו בעולם, להיות אנשי אמונה שלא מתבלבלים לא מהאו"ם ולא מכל מיני שליטים ובעלי שררה שעומדים בגאון נגד ה' ונגד עמו. עוצמה אדירה גנוזה בנו, בני א"ל חי. האור הגדול של יציאת מצרים ספוג בעצמות שלנו, בכל לבבנו וקרבנו. כולנו צריכים להשתדל בעבודה זו. כמה חשוב שנעצור לכמה שניות לפני שנניח תפילין ונתבונן עליהן, נשים לב למה שהן באות להורות וללמד אותנו: הן קוראות לנו לצאת לחרות עולם! בכל בוקר ניגש אל התפילין היקרות והחביבות, נביט בהם, בבתים הקדושים הללו, נקשיב עמוק עמוק אל מה שהן לוחשות לנו, אל האמונה הנצחית שמשודרת מהם, נתפלל לה' שיפתח את לבנו לספוג את התוכן הגדול שלהן, שנהיה כולנו מלאים באור של אמונה ושל דבקות אלהית כל ימי חיינו, באהבה וביראה ובמתיקות שאין דוגמתה בעולם, רק במצוות ה' מאירות עינינו!

"וְהָיָה לְאוֹת עַל יְדְכֶם וּלְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם", אנחנו צריכים לחיות כל רגע ורגע בחיבור ליציאת מצרים. תפילין - זו מצווה פרטית שלך, בין עיניך ועל ירך. התפילין אינן רק מעוררות אותך לזכור את יציאת מצרים, אלא גם עוזרות גם להבין שהנהגת ה' את עולמו היא לא רק בניסים הכלליים לעם ישראל. לא רק שה' מכה את מצרים בשביל כלל ישראל. דע לך, יציאת מצרים היא אב-טיפוס לכל ענין כללי ופרטי אצל עם